EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2023
COM(2023) 627 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Švédska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2023

{SWD(2023) 627 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Švédska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru přispívá k hospodářskému a sociálnímu oživení a k provádění udržitelných reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

---

1 Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023[4], jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 23. března 2023 Evropská rada. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2023, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 16. května 2023, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 13. března 2023.

(3) Třebaže ekonomiky EU vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Evropská unie pevně stojí při Ukrajině a její agenda hospodářské a sociální politiky se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity EU.

(4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení *„Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“*[5], jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán doplňuje pokračující úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Cílem plánu je vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů EU v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Opírá se o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 Komise rovněž vydala sdělení *„Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“*[6], jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jeho cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly EU a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

(5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(6) Nařízení o plánu REPowerEU[7] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v EU a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Nařízení členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení o plánu REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

(7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024. Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik[8]. Komise v něm vzpomenula, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst. Členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % HDP a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým energetickým tlakům, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná, diferencovaná a formulovaná na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo v jejím sdělení o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU[9]. Na základě doporučení Komise by všechny členské státy měly i nadále chránit investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost i z dalších fondů EU, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

(8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel správy ekonomických záležitostí EU. Hlavním cílem návrhů je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Návrhy mají členským státům poskytnout větší kontrolu nad určováním podoby jejich střednědobých plánů, avšak

---

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

[9] COM(2022) 583 final.

současně zavádějí přísnější režim prosazování, který má zajistit, aby členské státy plnily závazky, jež ve svých střednědobých fiskálních strukturálních plánech přijmou. Legislativní práce mají být dokončeny v roce 2023.

(9) Dne 28. května 2021 předložilo Švédsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 4. května 2022 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska[10]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Švédsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(10) Dne 28. dubna 2023 předložilo Švédsko svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj konvergenční program z roku 2023 v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Švédsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Švédsku pro rok 2023[11]. Posoudila pokrok, který Švédsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Švédsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Švédsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Švédska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Švédska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 24. května 2023 zveřejnila jeho výsledky[12]. Komise dospěla k závěru, že se Švédsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Přetrvávají zejména zranitelná místa související s trhem s nemovitostmi a vysokým soukromým dluhem. Ceny nemovitostí jsou vysoké a donedávna rostly. Růst cen nemovitostí jde ruku v ruce s rostoucím soukromým dluhem. V roce 2022 začaly na pozadí výrazného zpřísnění měnových podmínek a podmínek financování ceny nemovitostí viditelně klesat, což se zdá být počátkem odstraňování nahromaděných zranitelných míst. Ceny zůstávají výrazně nadhodnocené a očekává se jejich další pokles. Obrat v odvětví nemovitostí se v poslední době výrazně snížil, v důsledku čehož poklesla i poptávka po nově postavených bytech. Nepříznivý vývoj se zatím omezuje na odvětví stavebnictví a nemovitostí, které po letech vysokého růstu nyní prudce klesají. V roce 2023 se očekává pokles švédského hospodářství jako celku, přičemž změny měnových podmínek ovlivní rozvahy domácností a komerčních realitních společností a jejich prostor pro spotřebu a investice. Dopad zvýšených úrokových sazeb na splátky

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. května 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Švédska (ST 7772/22; ST 7772/22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 627 final.

[12] SWD(2023) 644 final.

hypoték je značný vzhledem k převažujícím pohyblivým úrokovým sazbám a velmi dlouhým splatnostem hypoték. Dopad měnících se podmínek na finanční sektor byl omezený; sektor je silný a vykazuje vysoké ziskové marže a rizikově vážené kapitálové poměry, což pravděpodobně slouží jako ochrana před šířením problémů odvětví nemovitostí do širší ekonomiky prostřednictvím finančního sektoru, ačkoli ten je vůči nemovitostem značně exponovaný. Pokrok v politice byl omezený. Daňový systém zejména nadále zvýhodňuje vlastnické bydlení prostřednictvím nízkého periodického zdanění nemovitostí a podporuje pořizování bydlení financované úvěrem prostřednictvím výrazné daňové odpočitatelnosti úrokových splátek hypotečních úvěrů. Kromě toho došlo k omezené reformě neefektivního trhu s nájemním bydlením.

(13) Na základě údajů ověřených Eurostatem[13] se saldo veřejných financí Švédska zlepšilo z vyrovnaného stavu rozpočtu v roce 2021 na přebytek ve výši 0,7 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl z 36,5 % HDP na konci roku 2021 na 33,0 % na konci roku 2022.

(14) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. V roce 2022 opatření snižující příjmy zahrnovala snížení energetické daně z nafty a benzinu, přičemž opatření zvyšující výdaje zahrnovala kompenzaci nákladů na elektřinu pro domácnosti. Komise odhaduje čisté rozpočtové náklady těchto opatření na 0,2 % HDP v roce 2022[14]. Saldo veřejných financí ovlivnily také rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,2 % HDP. Současně se odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s pandemií COVID-19 snížily z 2,0 HDP % v roce 2021 na 1,1 % v roce 2022.

(15) Dne 18. června 2021 Rada doporučila, aby Švédsko v roce 2022[15] zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů.

(16) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky[16] v roce 2022 restriktivní, a to ve výši +0,4 % HDP, což bylo v kontextu vysoké inflace přiměřené. Jak doporučila Rada, Švédsko pokračovalo v podpoře oživení včetně investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,1 procentního bodu[17]. V souladu s doporučením Rady proto Švédsko zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Současně s tím příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o nová příjmová opatření) k nastavení fiskální politiky měl utlumující

---

13 Eurostat-Euro Indicators, 47/2023 ze dne 21. dubna 2023.

14 Hrubé rozpočtové náklady na podpůrná opatření v oblasti energetiky se v roce 2022 blížily 0,5 % HDP, ale od provozovatele přenosové soustavy *Svenska Kraftnät* byly získány významné vyrovnávací příjmy.

15 Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 131).

16 Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Podrobnější informace jsou uvedeny v rámečku č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

17 Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu a činil 0,2 procentního bodu HDP.

povahu v rozsahu 0,8 procentního bodu. Švédsko proto dostatečně udrželo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod kontrolou.

(17) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v konvergenčním programu, je v roce 2023 obezřetný a poté realistický. Vláda předpovídá, že reálný HDP v roce 2023 klesne o 1,0 % a v roce 2024 opět vzroste o 1,2 %. Pro srovnání jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá pokles reálného HDP o 0,5 % v roce 2023 a růst o 1,1 % v roce 2024, a to zejména v důsledku novějších údajů a poněkud menší dynamiky investic mimo stavebnictví v prognóze Komise.

(18) Vláda ve svém konvergenčním programu z roku 2023 očekává, že přebytek veřejných financí z roku 2022 se v roce 2023 zhorší na poměr schodku k HDP ve výši 0,4 %. Zhoršení v roce 2023 odráží především slabší ekonomiku a zhoršující se stav financí v sektoru místní správy. Podle programu se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne z 33,0 % na konci roku 2022 na 31,0 % na konci roku 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá, že v roce 2023 dosáhne schodek veřejných financí 0,9 % HDP. Tento schodek je vyšší než schodek předpovídaný v konvergenčním programu, a to zejména proto, že Komise očekává vyšší veřejné výdaje, které vyplývají např. z vyšší mezispotřeby a naturálních sociálních transferů, jakož i z vyšších úrokových výdajů. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá na konci roku 2023 podobný poměr veřejného dluhu k HDP ve výši 31,4 %.

(19) Očekává se, že saldo veřejných financí v roce 2023 bude i nadále ovlivňováno opatřeními přijatými ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií. Jedná se o opatření prodloužená od roku 2022 (zejména snížení energetické daně z benzinu a nafty) a nová opatření, jako je kompenzace nákladů na elektřinu pro domácnosti, firmy a organizace. Náklady na tato opatření jsou většinou kompenzovány příjmy z poplatků za přenos a v menší míře také daněmi z neočekávaných zisků dodavatelů energií. Při zohlednění těchto příjmů se v jarní prognóze Komise z roku 2023 předpovídají čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření ve výši 0,1 % HDP v roce 2023[18]. Zdá se, že většina opatření přijatých v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a plně nezachová cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho je výše cílených podpůrných opatření, která má být zohledněna při posuzování souladu s fiskálním doporučením na rok 2023, v jarní prognóze Komise z roku 2023 skutečně odhadována na 0,0 % HDP v roce 2023 (v souladu s rokem 2022). Předpovídá se, že rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny zůstanou v roce 2023 v podstatě stabilní. Konečně se očekává, že saldo veřejných financí v roce 2023 bude mít prospěch z postupného ukončení dočasných mimořádných opatření souvisejících s pandemií COVID-19 ve výši 1,1 % HDP.

(20) Dne 12. července 2022 Rada Švédsku doporučila[19], aby přijalo opatření s cílem zajistit v roce 2023, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[20], a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou

---

18 Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na uvedená opatření, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

19 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Švédska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 221).

20 Na základě jarní prognózy Komise z roku 2023 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu Švédska, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 7,7 % v nominálním vyjádření.

nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Švédsko by mělo být připraveno přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Švédsku bylo rovněž doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(21) Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 nastavení fiskální politiky celkově neutrální (–0,1 % HDP). To navazuje na restriktivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (+0,4 % HDP). Předpovídá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o nová opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 celkově neutrální povahu a bude činit –0,2 % HDP. Celkově je projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s doporučením Rady. Předpovídá se, že výdaje financované z grantů Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 0,3 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky by měl mít podle projekcí celkově neutrální povahu v rozsahu 0,1 procentního bodu[21]. Švédsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a podle projekcí nezachová investice financované z vnitrostátních zdrojů. Plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako jsou investice do klimatické transformace průmyslu a rozšíření širokopásmového připojení, které jsou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU.

(22) Podle konvergenčního programu se v roce 2024 očekává zvýšení schodku veřejných financí na 0,6 % HDP. Nárůst v roce 2024 odráží především hospodářský pokles. Program očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP zůstane na konci roku 2024 stabilní na úrovni 31,0 %. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 0,5 % HDP v roce 2024. To je obecně v souladu se schodkem předpovídaným v programu. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpovídá podobný poměr veřejného dluhu k HDP ve výši 30,7 % na konci roku 2024.

(23) Konvergenční program předpokládá v roce 2024 postupné ukončení většiny podpůrných opatření v oblasti energetiky[22]. Komise odhaduje čisté náklady na podpůrná opatření v oblasti energetiky v roce 2024 na 0,1 % HDP, což odpovídá roku 2023. Tyto odhady vycházejí z předpokladu, že nedojde k opětovnému zvýšení cen energií. Podpůrná opatření v oblasti energetiky, která mají podle současných plánů zůstat v platnosti i v roce 2024, se nezdají být zaměřena na zranitelné domácnosti nebo podniky. Nezachovávají cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti.

(24) Švédsko v programu plánuje splnit střednědobý rozpočtový cíl – strukturální rozpočtové saldo ve výši –1,0 % HDP – v letech 2023 a 2024 a udržet jej po zbytek programového období. Na základě jarní prognózy Komise z roku 2023 se očekává, že strukturální saldo dosáhne v roce 2023 přebytku ve výši 0,1 % HDP a v roce 2024 ve výši 0,7 % HDP, což je nad úrovní střednědobého rozpočtového cíle.

---

21 Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů by měl mít podle projekcí neutrální povahu.

22 Snížení energetické daně z nafty a benzinu má zůstat v platnosti od roku 2023 do roku 2025.

(25) Za předpokladu nezměněných politik mají podle jarní prognózy Komise z roku 2023 čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů růst v roce 2024 tempem 1,1 %.

(26) Podle programu se očekává, že se veřejné investice zvýší z 4,7 % HDP v roce 2023 na 5,2 % HDP v roce 2024. Vyšší investice odrážejí jak vyšší investice financované z vnitrostátních zdrojů, tak investice financované EU, konkrétně prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost. Program odkazuje na reformy a investice, jako je změna věkových hranic v důchodovém systému, které by měly přispět k fiskální udržitelnosti a udržitelnému růstu podporujícímu začlenění. Konvergenční program nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle programu se očekává, že schodek veřejných financí se v roce 2025 změní na přebytek ve výši 0,2 % HDP a v roce 2026 ve výši 1,4 % HDP. Plánuje se tedy, že saldo veřejných financí bude během časového rámce programu splňovat příslušnou referenční hodnotu stanovenou ve Smlouvě. Podle programu se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne z 31,0 % na konci roku 2024 na 27,7 % do konce roku 2026.

(27) Vysoký soukromý dluh a navzdory některým nedávným korekcím stále nadhodnocené ceny nemovitostí představují makroekonomické nerovnováhy, u nichž nadále hrozí riziko neřízeného uvolnění. Pro nově příchozí na trh s bydlením je bydlení stále obtížně dostupné, zatímco trh s nájemním bydlením nabízí jen málo alternativ a stále potřebuje reformu, která by zkrátila pořadníky a podpořila výstavbu nájemních ubytovacích prostor. Švédsko přijalo omezená politická opatření proti nerovnováhám, která se soustředila na makroobezřetnostní politiku a opatření v oblasti nabídky zaměřená na usnadnění postupů při vydávání stavebních povolení a dotování výstavby nájemních bytů.

(28) Celkové daňové zatížení nemovitostí zůstává ve Švédsku poměrně nízké z důvodu velkorysých daňových odpočtů úrokových splátek hypotečních úvěrů a nízkých periodických daní z nemovitostí. Dopad změn politiky na splátky hypoték po zdanění je vzhledem k nedostatku údajů o aktivech a závazcích jednotlivých domácností obtížné posoudit. Dostupnost těchto údajů by mohla vést ke zvýšení efektivity při tvorbě politiky, případně ke snížení překážek vstupu na trh s bydlením a rovnoměrnějšímu rozložení zátěže spojené s bydlením mezi obyvatelstvo. Na trhu s nájemním bydlením těží z regulovaného nájemného, které je nižší než tržní nájemné, jen omezená skupina domácností. Neexistuje žádná vazba mezi regulovaným nájmem a potřebami a příjmy domácnosti. V důsledku toho existují dlouhé pořadníky, zejména na nejžádanější nájemní byty, a míra neobsazenosti bytů je z mezinárodního hlediska velmi nízká. Vyšší efektivity by bylo dosaženo tehdy, pokud by se nájemné více řídilo tržními cenami a doplňovala by jej podpora nájemného na základě příjmu a čistého majetku.

(29) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Ačkoli byl švédský plán pro oživení a odolnost přijat teprve v roce 2022, jeho realizace je nyní v plném proudu. I přes pomalý začátek provádění obecně probíhá podle plánu a v této fázi se zdá, že rizika nevyčerpání prostředků jsou vzhledem k relativně malému finančnímu přídělu plánu pro oživení a odolnost omezená. Provozní ujednání mezi Komisí a Švédskem bylo podepsáno dne v květnu 2023. Očekává se, že Švédsko předloží první žádost o platbu, která bude zahrnovat dvě splátky, v druhé polovině roku 2023. Přípravy kapitoly REPowerEU a dodatku kvůli mírnému snížení nevratné podpory probíhají. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní

financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Švédska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

(30) Programové dokumenty Švédska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má ve Švédsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(31) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se plán pro oživení a odolnost zabývá, čelí Švédsko řadě dalších výzev souvisejících s i) nerovnými příležitostmi ve vzdělávání pro žáky ze znevýhodněného socioekonomického a přistěhovaleckého prostředí; ii) potřebou lépe začlenit znevýhodněné skupiny na trh práce a iii) nutností snížit závislost na fosilních palivech.

(32) Přestože Švédsko obecně dosahuje dobrých výsledků ve vzdělávání, v jeho vzdělávacím systému přetrvávají nerovnosti. Žáci ze znevýhodněného socioekonomického a přistěhovaleckého prostředí mají omezené možnosti vzdělávání, včetně rozvoje dovedností potřebných k nalezení zaměstnání. Nerovnosti ve vzdělávání se zvyšují a často souvisejí s omezenými možnostmi, jež mají žáci z přistěhovaleckého prostředí při výběru školy, na kterou by chtěli chodit. Rozdíly v klasifikaci na jednotlivých školách mohou dále zhoršit výsledky vzdělávání. Nedostatek kvalifikovaných učitelů zůstává problematický a nejvíce se týká učitelů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, učitelů vyučujících předměty na základních školách a učitelů vyučujících odborné předměty na středních školách. Existuje prostor pro zlepšení uspořádání a správy systému vzdělávání, včetně procesu zápisu a systému klasifikace, jakož i kariérního postupu učitelů.

(33) Švédsko se i nadále potýká s problémy při začleňování osob ze znevýhodněného a přistěhovaleckého prostředí na trh práce a při snižování přetrvávajícího nedostatku kvalifikovaných pracovníků. Úroveň vzdělání osob narozených mimo EU se v posledních letech snížila, což dále zvyšuje rozdíly mezi osobami narozenými v EU a osobami narozenými mimo EU. Podíl osob, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu, se zvyšuje, zejména mezi studenty narozenými mimo EU. Je třeba posílit účast na vzdělávacích aktivitách, aby se lidem ze znevýhodněných skupin pomohlo rozvíjet dovednosti důležité pro trh práce a zvýšit jejich šance na získání zaměstnání.

(34) Aby Švédsko dosáhlo svého národního cíle uhlíkové neutrality do roku 2045, je třeba vyvinout větší úsilí. Ačkoli Švédsko nadále patří mezi členské státy s nejvyšším podílem obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě energie, kapacitní a přenosová omezení energetické sítě mohou v budoucnu omezit další využívání obnovitelných zdrojů energie. V roce 2022 tato omezení přispěla k prudkému nárůstu cen energie pro průmysl a domácnosti a omezila rozvoj hospodářské činnosti v odlehlých zeměpisných lokalitách. Zvýšení kapacity elektrické sítě je klíčové, protože se očekává, že konečná spotřeba elektřiny ve Švédsku se do roku 2045 zdvojnásobí na 300 TWh, a to v důsledku zvýšené potřeby elektrifikace průmyslu a dopravy. Výstavba a posilování elektrické sítě však naráží na zpoždění způsobená zdlouhavými povolovacími procesy. Kromě toho má Švédsko při zavádění obnovitelných zdrojů

energie jedny z nejdelších správních postupů v EU, zejména v případě projektů větrných elektráren na pevnině. Vláda zahájila šetření, které se zabývá zjednodušením posuzování povolení v oblasti životního prostředí v rámci působnosti švédského zákona o životním prostředí. Současně chybí konkrétní politická opatření, která by urychlila správní řízení o rozšíření elektrické sítě a zavádění obnovitelných zdrojů energie, a to omezením počtu orgánů zapojených do těchto řízení a souběžným vedením řízení. Snížení spotřeby energie zvýšením energetické účinnosti je také nezbytné pro snížení emisí uhlíku a nákladů na energii pro domácnosti a podniky. Pokud jde o energetickou účinnost, hrozí, že Švédsko nedosáhne svého národního cíle využívat energii v roce 2030 o 50 % účinněji (ve srovnání s rokem 2005), bude-li pokračovat trajektorie spotřeby energie z let 2005 až 2020. Se spotřebou primární energie 43,8 Mtoe v roce 2021 zůstává Švédsko mezi členskými státy s nejvyšší spotřebou energie na obyvatele. Spotřeba zemního plynu ve Švédsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 37 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech, což přesahuje cíl snížit spotřebu o 15 %. Švédsko by mohlo pokračovat v úsilí o dočasné snížení poptávky po plynu až do 31. března 2024[23].

(35) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a profesích, které jsou klíčové pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a údržby technologií s nulovými čistými emisemi, vytváří překážky při přechodu na klimaticky neutrální hospodářství. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané pracovní síly, která je v nabídce, je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. Nedostatek pracovních sil se ve Švédsku v posledních letech zvýšil a v roce 2022 byl hlášen u šestnácti profesí, které vyžadují specifické dovednosti nebo znalosti pro zelenou transformaci.

(36) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2023 a její stanovisko[24] je promítnuto do níže uvedeného doporučení č. 1.

(37) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a na toto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2023 a konvergenční program z roku 2023. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají mimo jiné řešit zranitelná místa spojená s vysokým soukromým dluhem a vysokými cenami nemovitostí,

DOPORUČUJE Švédsku v období 2023–2024:

1. Ukončit platná podpůrná opatření v oblasti energetiky do konce roku 2023. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal podpůrná opatření, zajistit, aby tato opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

   Při zachování zdravé fiskální pozice v roce 2024 zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné čerpání grantů Nástroje pro

[23] Nařízení Rady (EU) 2022/1369 a (EU) 2023/706.

[24] Podle čl. 5 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména na podporu zelené a digitální transformace.

V období po roce 2024 pokračovat v investicích a reformách vedoucích k vyššímu udržitelnému růstu a zachovat obezřetnou střednědobou fiskální pozici.

Snížit rizika spojená s vysokým zadlužením domácností a nerovnováhami na trhu s bydlením snížením daňové odpočitatelnosti úrokových splátek hypotečních úvěrů a/nebo zvýšením periodických daní z nemovitostí a zároveň zavést přiměřené nástroje pro lepší hodnocení politik a stanovování cílů. Stimulovat investice do bytové výstavby s cílem zmírnit nejnaléhavější nedostatky, zejména odstraněním strukturálních překážek pro výstavbu a zajištěním nabídky stavebních pozemků. Zvýšit účinnost trhu s bydlením, mimo jiné zavedením reforem trhu s nájemním bydlením.

2. Pokračovat ve stabilním provádění revidovaného plánu pro oživení a odolnost a urychleně dokončit kapitolu REPowerEU s cílem rychle zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů v rámci politiky soudržnosti v úzké doplňkovosti a součinnosti s plánem pro oživení a odolnost.

3. Zlepšit výsledky vzdělávání žáků ze znevýhodněného socioekonomického a přistěhovaleckého prostředí zajištěním rovných příležitostí v přístupu do školského systému a řešením nedostatku kvalifikovaných učitelů. Rozvíjet dovednosti znevýhodněných skupin, zejména osob z přistěhovaleckého prostředí, přizpůsobením zdrojů a metod jejich potřebám, aby se napomohlo jejich začlenění na trh práce.

4. Snížit závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, mimo jiné rozšířením a modernizací rozvodných energetických sítí, zavedením reforem pro zjednodušení a urychlení správních a povolovacích postupů, zlepšením energetické účinnosti a zintenzivněním politického úsilí zaměřeného na poskytování a získávání dovedností potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně